ՆՈՐ-ՌՈՒԱՐ

№ 181 ՏԱՍՆԵՒՎԵՑԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ Շաբաթ, 20 Հոկտեմբերի 1899 Շաբաթ, 20 Հոկտեմբերի ՏԱՍՆԵՒՎԵՑԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ № 181

Տարեկան 10 բուբլի, վեց ամիսը՝ 6 բուբլի, եռամսեայ՝ 3 բ. 50 կ.
ամսեայ 1՝ բ., հատուկ 5 կ.
Բաժանորդ գրւում են Թիֆլիսում միմիայն խմբագրատանը։

Խմբագրութիւնն բաց է ամեն օր (բացի մեծ օրերից) ժամը 9-ից մինչև 2-ը։ Յայտարարութիւնները ընդունւում են ամեն լեզուներով Յայտարարութիւնների բառին 2 կ., մինչև 5 տողի համար կրկնապատիկ

Խմբագրութեան հասցէն՝ Тифлисъ. Редакція „Норъ-Даръ“
կամ Tiflis. Rédaction „Nor-Dar“

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Առաջնորդող.—Եպաղնիայի յաւաջադիմութիւնը։
Քրանիկոն.—Լուրեր։
Մեզ գրում են. — Կարսից։ Ախալքալաքից։ Սալիանից։
«Ծիշուի-չիշուի»-ի խնդիրը Եկիպտասում։
Հայոց թատրոն Բագւում։
Քաղաքական. — Թիւրքիա։ Անդր Տրանսվաալեան պատերազմը։
Խառն լուրեր։
Հեռագրներ։
Նամակ խմբագրութեան։
Բանաստեղծական.—Էլլի և Մաժնունն։
Տիեզերատես։
Յայտարարութիւններ։

Թիֆլիս, 19 Հոկտեմբերի 1899 թ.

ԵԱՊՈՆԻԱՑԻ ՅԱՌԱՋԱԴԻՄՈՒԹԻՒՆԸ

Լուսաւորութեան մասին խօսելով՝ միշտ սովոր ենք նայել դէպի արեւմուտք. նայենք մի վարդ էլ դէպի արեւելք և տեսնենք, թէ մի *Նրնտան* տարեայ ընթացքում կուլտուրական ինչ անսպասելի զարգացման և բարօրութեան է հասել միշտ մեր երկրից խաւար ճանաչուած Ասիայի երկրներից մէկը՝ Եապոնիան։

Այժմ Եապոնիայում եւրոպական պետութիւնների հպատակների վերաբերութեամբ դատարկութիւնը կատարում են եապոնական դատաւորները, որ ապացոյց է, թէ ար տասիճանի վարտնութիւն են ներշնչած եւրոպական պետութիւնների վրայ եապոնական դատարանները, որով և Եապոնիան ազատւում է իր արժանապատուութիւնն տորացնող պրուիթիից։

Հասկանալի է, որ կուլտուրական բարձր տասիճանի վրայ կանգնած և իրեն յարգող մի պետութեան չի համաձայնուիլ, որ իր երկրում օտարականները ենթարկուին ոչ թէ երկրի, այլ օտար կոնսուլների դատավարութեան։

Թիւրքիան, որ ատ քանի հարիւր տարի է Եւրոպայի հետ մօտիկ յարաբերութեան մէջ է և այս գարուս ճանաչուած է իբրև եւրոպական պետութիւն, մինչև օրս էլ այդ երկրում բնակուող օտարերկրացիների դատավարութեան իրաւունքից զրկուած է և կոնսուլական *կապիտուլացիաներով* պարտաւորուած է ընդունելու օտար կոնսուլների դատավարութիւնը։

Ցաւալի է, թէ ինչ մեծ և վճռական ներգործութիւն ունի մի երկրի զարգացման և բարգաւաճման գործում հաղորդակցութեան դիւրութիւնը։ Սրանից *Նրնտան* տարի առաջ Եապոնիայում դեռ երկաթի չունէր պոստային մի սրիկ կանոնաւոր կազմակերպութիւն. նամակների առաքումը մէկ շատ մանկ էր՝ նստում և մեկ պատահական բան էր, կրճատէր ճամփը նշանակուած տեղը մէկ ոչ։ Իսկ այժմ Եապոնիան ունի եւրոպական կարգով կազմակերպուած պոստային հաղորդակցութիւն ոչ միայն քաղաքներում, այլև գիւղերում։ 1897-ին Եապոնիան ունէր արդէն 4,270 պոստային գրասենեակներ. 1896-ին պոստով ուղարկուած նամակների կազմների և այլն թիւը հասել է 484,754,000-ի։ Առաջին հեռագրական գիծը հաստատուել է 1869-ին, և ներկայումս ցոյց են տալիս, թէ ինչ զարգացման է հասել հեռագրական յարաբերութիւնը։ Գոյութիւն են ունեցել.

	քանակը	վերջը	ուղարկուած հեռագրներ
1871 թ.	8	54	19,448
1880 թ.	195	10,938	2,168,201
1897 թ.	1,259	40,745	14,136,012

Երկաթուղու առաջին գիծը հաստատուել է 1872-ին, որի տարածութիւնը 18 անգլիական մղոն է եղել, իսկ 1898-ին երկաթուղի դի տարածութիւնը հասել է 3,144 անգլիական մղոն։ Երկաթուղին չինող և կառավարողների թիւնը՝ հազարներին են։

Տելեֆոնը (հեռախօսը) ընդունուել է Եապոնիայում 1890-ին, իսկ այժմ հասարակութեան գործածութեան համար հեռախօսի գիծը 790 անգլիական մղոն երկարութիւն ունի։ Էլեկտրական լուսաւորութիւնն առաջին անգամ մտաը գործեց եւրոպական մի ընկերութեան միջոցով 1889-ի ամառը, իսկ այժմ այդ կողմից Եապոնիան մօտեցել է եւրոպական առաջնակարգ ազգութիւններին. յետ բնակած քաղաքներում իսկ էլեկտրական լուսաւորութիւն է ընդունուած. մի քանի քաղաքներում էլեկտրական քարշակներ են բանում։

Երկրաբնակութեան (մերենաներով) կողմից նոյնպէս Եապոնիան շատ առաջ է գնացել։

1883-ին—84 գործարան կար. 1892-ին—1,203, իսկ 1896-ին—2,968 գործարան։ Երկրաբնակութեան ամեն ճիւղում դրկիվ Եապոնիան ահագին յառաջադիմութիւն է արել։

Մենք կարող էինք այդ կողմից թուանշաններով ցոյց տալ, թէ ինչ անօրինակ մեծ յառաջադիմութիւն է արել Եապոնիան, բայց ուելի լաւ ենք համարում այստեղ մէջ բերել նրա կրթութեան (մատուցողական), մամուլի զարգացման մասին վիճակագրական տեղեկութիւններ, որով ուելի լաւ կըզգացուի մեր առաջ Եապոնիայի յառաջադիմութեան չափը։

	դպրոցներ	տղայ	աղջիկ
1878 թ.	27,672	1,715,425	610,214
1888 թ.	27,946	2,169,567	885,813
1897 թ.	28,634	3,221,711	1,754,796

Այսպէս ուրեմն Եապոնիայում ներկայումս գոյութիւն ունեցող ուսանողները կազմում են երկրի ամբողջ երեխաների — տղաների՝ 81 տոկոսը, աղջիկների՝ 51 տոկոս, այն ինչ 70-ական թուականին ժողովրդի համար դպրոց գոյութիւն չունէր Եապոնիայում. կային միայն մի քանի մասնաւոր, հին կարգերի դպրոցներ, որտեղ սովորում էին ազնուականների որդիները։

Լրագիր հրատարակելու իրաւունք տուեց առաջին անգամ 1869-ին, իսկ 1897-ին Եապոնիայում լոյս էր տեսնում հինգհարիւրական, պիտական և այլ կարգի հրատարակութիւններ 413 տար՝ 33 միլիոնից աւելի օրինակ, իսկ քաղաքական պարբերական լրագրերի թիւը 332-ի է հասնում և տալիս է մօտ 402 միլիոն օրինակ։

Միմիայն պարբերական մամուլի այս անօրինակ զարգացումը ցոյց է տալիս, թէ հասկնալիները կուլտուրական ինչ զարգացման են հասել և ինչ ապագայի են պիտում։

Ցաւահատութիւնն է մեզ պատում, հասկանում ենք, երբ մերքի առաջ պատկերացնում ենք մեր պարբերական մամուլի դրութիւնը։

Ի տարի, մօտով 30 միլիոն ժողովուրդ, մօտով ընդամենը 3 միլիոն ժողովուրդ։

Բայց իւրաքանչիւրը իր չափով կարելի է չափել։

Ինչու՞ տարիւրաւոր թերթեր, ինչու՞ 400 միլիոն օրինակով հրատարակութիւններ... բնականոն երկու թերթ է լոյս տեսնում Կովկասի հայերի մէջ, որոնք տեղական էլ չեն, այնուամենայնիւ, մէր Ընտանի, ինչ միջոցներով են մէկը պահպանում և ինչ տար միջոցների են դիմում միտքն կրթութեան, հն կրթութեան. ինչքան բաժանող, քայց չատով ամենքն սկսան խօսել Կէչոու և Էլլու սիրոյ մասին, և այդ լուրը հասաւ Էլլուս հօր ականջը, որ դաղարիցից նրան ուսումնարան ուղարկելուց։ Կէչոին առանց Էլլու ձանձրանում էր։ Ուսումնարան գալով նա չէր լսում իւր ուսուցչի խօսածները և չատ անգամ իրեն առաջարկուած հարցերին չէր կարողանում պատասխանել։ Ինչ դասի վրայ մտածելու ժամանակ էր, երբ Էլլու չնաշխարհիկ պատկերը չարունակ պատանու բուռն երեւակայութեան նիւթն էր դարձած։ Այդ ժամանակ Կէչոուն Մաժնուն (երջանիկ) կոչեցին։ Նա վերցնում էր թուռը և ատաւօտ ու երեկոյ երգում էր սիրուհու պատուհանների տակ, կամ ամենալաւ չորերը հաղին, հիանալի արարական ձին նստած, մրրկի նման սլանում էր Էլլու պատուհանների առաջով։ Մաժնունը մեծ սիրահար էր գէպի թուչունները, և չատ հայրը լսում էր, թէ ինչպէս նա գիշերներն անքուն անցկացնելով պարտք էր անում թուչունների հետ.

—Ա՜խ սիրուն թուչնիկներ, թէ որ ես էլ ձեզ նման թեւեր ունենայի, կբռնէի-կբերէի Էլլուս մօտ։

Նեղութիւնը չատ բան կրասորեցնէ, բայց ինչ էլ որ հետքը սիրահարուած պատանին, որ Էլլուն ահանէ,—ամեն բան իզուր էր, որովհետև ամենաթիտ հակողութիւն էր նշանակուած նրա վրայ։ Սիրահարուած Մաժնունի չնեղուն ու արտասուալի վարմունքները վերջապէս Միրզա-Արդուլ-խանին հետաքրքրութիւնից հանկցին։ Վէգիրը գնաց Մաչոպլի-Նուրալի-խանի մօտ և իմպրից նրան արգիլել, որ իւր Էլլու հետից չընկնի, որովհետև դրանով իւր աղջկայ անունն է կոտրւում։

Վէգիրը, կանչելով իւր որդուն, սկսեց նրան համոզել, որ անմտութեամբ իզուր հետամուտ չլինի Էլլուն և խելքի գայ։ Երկար խօսեց վէգիրը որդու հետ և այն եղրակացութեան եկաւ, որ սա խելագարուել է սիրուց։

Մաչոպլի-Նուրալի-խանը բժիշկ կանչեց, որը յայտնեց, թէ չի կարող օգնել Մաժնունին, քանի որ սա հոգեպէս տանջւում է գէպի Էլլին ունեցած անասելի սիրուց։

Դարձեալ ունեն մեր այդ խելխելները, արձակ են դրանք, ինչու են ատամնում, ինչպէս և ինչպէս են վճռում։

Բայց այդ մասին չատմամբ ժամանակին. այժմ այստեղ արձանագրենք, որ հայերն իզուր են եւրեւակայում, թէ Ասիայում իրենք եւրոպացիներ են։ Իսկապէս հայերը ոչ եւրոպացի են և ոչ էլ ասիացի, մէջտեղն ընկած օրն աշխատում, օրն էլ ուտում են. այս միայն նիւթականի մասին չէ։

ՓՐՈՆԻԿՈՆ

Թիֆլիսի քաղաքային խորհրդի նիստը, որի մէջ պիտի որոշուէր ձիաքարշ երկաթուղու վիճակին ու քաղաքս երկաթական լուսով լուսաւորելու խնդիրը, երկուշաբթի օրը չկայացաւ, այլ նշանակուած է այսօր, Հոկտեմբերի 20-ին։

— Կովկասի կառավարչապետն արդէն չի տեսել գործադրելու Թիֆլիսի քաղաքային խորհրդի անցած 1898 թ. մայիսի 18-ի և այս տարուայ մայիսի 10-ի որոշումները, որոնցով քանատեղծ Պուշկինի եւ կրիտիկոս Բելինսկու յիշատակին պիտի տիմնուեն տարրական երկու ուսումնարան, դրադարան-ընթերցարան և չորս թաչտակուր պիտի պահուեն տեղական դիմնադիօնների և ուսուցչական ինստիտուտում Պուշկինի անունով և մի թաչտակուր տարրական ուսումնարաններից մէկում Բելինսկու անունով, ինչպէս և վերջնիս անունով պիտի կոչուի քաղաքի փողոցներից մէկը։ Սակայն յիշեալ որոշումները գործադրելու համար դեռ ևս թաչտաւէճեն պիտի տասցուի լուսաւորութեան մինիստրից։

— Բաքուում, տեղական թերթի տեսելով, խնդիր է յարուցուած առանձին կայարան տիմնելու Բաքուի վրայով Աղգովկաս ներմուծուող շերամի սերմը տնտեսելու համար։

— Պարկի 1900 թ. Տամաշխարհային ցուցահանդէսին ուսական նաւթարդիւնաբերող փիրմաներից, «Նեֆ.

Անցաւ մի քանի ժամանակ և Մաժնունը, տակառակ իրեն եղած արգելքներին, նորից սկսեց տանի փնտռել, որ Էլլուն պատահի։ Մաչոպլի-Նուրալի-խանը, տեսնելով որ որդին ուշադրութիւն չի դարձնում ոչ իւր խրատներին և ոչ էլ սպառնալիքներին, խորհուրդ կպմոց, որտեղ վճռուեցաւ, որ վէգիրը թողնէ Միրզա-Արդուլ-խանին իւր գործը Կէչոու համար։ Էլլու հայրը չհամաձայնուեց տալ իւր աղջիկը Մաժնունին. նա բայլ ի բայ մարժեց պատճառաբանելով, թէ Կէչոին խելագարուած է և միայն կրնայ սատակ իրեն։ Ցաւալի և անհաճոյ էր այս բանը լսել վէգիրի համար. նա վշտահար վերադարձաւ տուն։ Մաժնունը տանն սպասում էր հօր վերադարձին և երբ լսեց նրանից խանի մերժումը, վերցրեց իւր թուռը և գնաց Էլլու տան պատուհանի տակ երգեր երգելու։ Այս երգերը կարատում էին աղջկայ սիրտը։ Մի անգամ Կէչոուն յաջողուեց տանել Էլլուն։ Նա սասակ փախուել էր, բայց դրանից՝ ուելի ևս սիրահարուած էր։ Նրա հրաչալի

ան տեղեկանալ, թե ինչ է պատահել Ալեքսանդրին, որ այդքան ուշանում է։ Ես ինձ համար ասացի, որ եթե մինչև ժամը 10-ը նա չգա, ես կգնամ նրան փնտրելու։ Ժամը 10-ին ես արդեն հագնված էի, բայց ոչ ոքի չկար։ Ես սկսեցի անհամբեր նայել ժամացույցին, որ ամեն րոպեն մի ժամ էր թվում ինձ համար։ Ժամը 11-ին ես ուզում էի դուրս գալ, երբ հանկարծ լսեցի, որ դռան զանգը հնչեց։ Ես վազեցի դռան մոտ և բացեցի։ Ալեքսանդրն էր։ Նա ներս մտավ և ասաց ինձ, որ ինքը ստիպված է եղել գնալ Ռոստով, որ այնտեղ նրա հարազատներից մեկը հիվանդ է եղել։ Ես ուրախ էի, որ նրան ոչինչ չէր պատահել, և ասացի նրան, որ ինքս էլ ուզում էի գնալ նրան փնտրելու։ Ալեքսանդրը ինձ ասաց

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՏՄԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

— Ժամը ութ անց քսան րոպէ է, ես ուշացած եմ, ներողութիւն կը խնդրեմ, որ ուշացայ, բայց ինչ անեմ, որ ես ուշացայ, ես ուշացայ, որովհետեւ ես ուշացայ, ես ուշացայ, որովհետեւ ես ուշացայ, ես ուշացայ, որովհետեւ

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

—

Ինչպէս ուրիշ լրագրի, այնպէս և «Նոր-Դար»-ի №№ 169 և 170-ի մէջ Ըմաւրի տէրտէրների մասին լուրեր կային տպուած։ Ցէր հայրերը փոխանակ իրենց մասին գրուածքները հերքելու, փլնտռում են գրողին և կարծում են, թէ ես եմ։ Այդ տէրտէրներից մանաւանդ մէկը՝ պատժուած տէր Գասպարը՝ ինձանից իբր վրէժ առնելու համար՝ ամեն տեսակ ափեղ-ցիփեղ լուրեր է տարածում իմ և երգիչներս մասին, որով իզուր միամիտ սրտեր է պղտորում...

Սոյն նամակով, մեծապատիւ պ. խմբագիր, ես ոչ մէկ այդ տէրտէրներին և նրանց խօսքին հաւատացող պարոններին (նաև աղաներին) միամտեցնեմ, որ ես չեմ՝ հաղորդել վերոյիշեալ լուրերը և ես՝ սրբ. առաջնորդին նրանց մասին ոչինչ չեմ գրել։

Հակացողի համար այսքանը բաւ է։

Խմբագիտ Ս. Ջահանեան

Ըմաւիր, 15 հոկտ.

Խմբագիր-հրատարակիչ

ՍՊԱՆԴԱՐ ՍՊԱՆԴԱՐԵԱՆ

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ

ԲԱՑԱԿԱՅՈՒԹԻՒՆ ԸՆԹԱՑԻՔ ԲՈՒՐԱԾԵՑԱՆԸ

Երկարատև բացակայութիւնից յետոյ Թիֆլիս վերադարձած՝ նորից սկսել է հիւանդների ընդունելութիւն իւր նախկին բնակարանում ,,Սերգիեվսկի փող. № 14“։

Նոքա են ,,թոքերի, սրտի, վոյտակի“ հիւանդութիւններով առաւօտ. ժ. 10—12

Նեարդերի, միանց, յօդուածների և ուղեղի հիւանդութիւններով ,,էլէքտրական բաղանիք, դուշ, մասաժ, Ռադիոակտիւա և ռադիոգրաֆիա“ երեկոյան ժ. 5—6.

141 3—1

ԿԱՆԱՆՑ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

ԾՆՆԴԱԲԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

(Սոլոլակ, Սաղովայա փողոց, № 64)

(սեպհական տուն)

Հեռաձայն № 130

Երթեւեկ հիւանդների ընդհանուր ընդունելութիւն երկուշաբթի, չորեքշաբթի և ուրբաթ օրերը՝ ժամ 2---4-ը ցերեկը. վճարը հիւանդների կարողութեան համեմատ, մասնաւոր ընդունելութիւն ամենայն օր՝ ժամը 8---10 առաւօտեան---վճարը 2 ր.։ Գիշերօթիկ հիւանդներ և ծննդաբեր կանայք ընդունւում են պիշերուայ և օրուայ ամեն ժամանակ, բայց այդ մասին առաջուց տեղեկութիւն պիտի արուի. վճարը որոշւում է ըստ դասակարգերի։ Հոնեարները ձրի են։ Գինեկոլգիայի բաժանմունք ընդունւողները վճարում են 1 ր. 50 կ. մինչև 8 ր. մի օրուայ պիշերուայ հատար. ծննդաբերական բաժանմունքը մանուկները---1 ր. մինչև 5 ր. մի օրուայ պիշերուայ համար։ Երկունքից ազատուելը 10 ր. մինչև 50 ր.։ Անդամահատութիւն ըստ համաձայնութեան ժամանակ ձրի։ Հոնեարների համար 1-ական մահճակալ է դրուած իւրաքանչիւր բաժանմունքում, ուր տեղաւորւում են նրանք տեսչի և նրա պ. պ. լեհերների առաջարկութեամբ ձրի։

Հիւանդանոցի տէր և տնօրէն՝

Մ. ՄԿՐՏՉԵԱՆ

ԲԺԻՇԿ Դ. Ս. ՀԵՐՑՓԷԼԻԴ

Թիֆլիս, Մադերովսկայա, 5

մասնագէտ կաշու, վինէրական, սիֆիլիսական և միզային զործարանների հիւանդութիւնների (երկքարականութեամբ), երաղամբարձ դէպի արտատնման կատարած վիճակի ուղևորութիւնից և վերադարձից հիւանդների ընդունելութիւնն ամեն օր առ. ժ. 9-11 և հր. ժ. 5-8.

—

ՎԱՃԱՌԻ ԻԿԱՐԿԱԶԻՑ ՄԵԿՆՈՒՄ ԵՆ

Հինգ տեղ ունեցող կարեթներ. առաջին առ. 7 ժ. գիշերում է մէկթում, Թիֆլիս հասնում է հետեւեալ օրը եր. 6 ժ. 30 ր., երկրորդը - առ. 9 ժ., գիշերում է Գուդաուրում, հասնում է Թիֆլիս հետեւեալ օրը եր. 7 ժ. 55 ր.։

Վեց տեղ ունեցող օմնիբուսներ առանց գիշերելու. առաջին առ. 11 ժ., Թիֆլիս հասնում է հետեւեալ օրը ցեր. 1 ժ. 20 ր., երկրորդը եր. 8 ժ., հասնում է Թիֆլիս հետեւեալ օրը եր. 10 ժ. 15 ր.։

Լինէյկա, առանց գիշերելու,—ցեր. 3 ժ., հասնում է Թիֆլիս հետեւեալ օրը եր. 6 ժ. 10 ր.։

—

ՌԱԶՄԱ-ՎԻՐԱԿԱՆ ՃԱՆԱՊԱՐՀ

(մայիսի 1-ից մինչև նոյեմբերի 1-ը)

Թիֆլիսից մեկնում են

Հինգ տեղ ունեցող կարեթներ. առաջինը.—առ 7 ժ. գիշերում է Մլէթում, Վլադիկաւկազ հասնում է հետեւեալ օրը եր. ժ. 20 ր., երկրորդը —առ. 9 ժ., գիշերում է Փասանաուրում, Վլադիկաւկազ հասնում է հետեւեալ օրը եր. 9 ժ. 20 ր.։

Վեց տեղ ունեցող օմնիբուսներ, առանց գիշերելու. առաջինը - ցեր. 1 ժ., Վլադիկաւկազ հասնում է հետեւեալ օրը ցեր. 3 ժ. 25 ր., երկրորդը – եր. 7 ժ. Վլադիկաւկազ հասնում է հետեւեալ օրը եր. 9 ժ. 50 ր.։

Լինէյկա, առանց գիշերելու, ցեր. 3 ժ., հասնում է Վլադիկաւկազ հետեւեալ օրը եր. 6 ժ. 20 ր.։

ԱՆԴՐՈՒՎԿԱՍԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Մարզպատար № 1 գնացքը Բագուից Թիֆլիս մեկնում է ցեր. 4 ժ. 15 ր., հասնում Թիֆլիս առ. 8 ժ. 40 ր., Թիֆլիսից Բաթում մեկնում է առ. 9 ժ. 10 ր., հասնում է Բաթում եր. 8 ժ. 32 ր.։

Մարզպատար № 3 գնացքը Բագուից Թիֆլիս մեկնում է գիշ. 12 ժ. 20 ր., Թիֆլիս հասնում է եր. 6 ժ. 38 ր., Թիֆլիսից Բաթում մեկնում է եր. 7 ժ. 37 ր., հասնում է Բաթում առ. 8 ժ. 12 ր.։

Մարզպատար № 2 գնացքը Բաթումից Թիֆլիս մեկնում է առ. 9 ժ. 15 ր., Թիֆլիս հասնում է եր. 8 ժ. 53 ր. Թիֆլիսից Բագու մեկնում է եր. 9 ժ. 23 ր., Բագու հասնում է ցեր. 11 ժ. 40 ր.։

Պոստային № 4 գնացքը Բաթումից Թիֆլիս մեկնում է եր. 9 ժ. 05 ր., Թիֆլիս հասնում է առ. 9 ժ. 45 ր., Թիֆլիսից Բագու մեկնում է առ. 11 ժ. 32 ր., Բագու հասնում է առ. 6 ժ. 15 ր.։

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՄԻ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ

Տաճկահայ զաղթականներից, որ իւր ուսումն աւարտել է միջնակարգ ուսումնարաններից մէկում, գոյթ է վիճակում։

Բայի այդ, կրօնից և հայոց լեզուից դասեր է վերցնում ընտանիքներում և կամ առանձնապէս իւր մօտ։

Ցանկացողները կարող են դիմել Ներսիսեան ուսումնարան պ. պ. վերակացուներին։ 5—5

Շուտով լոյս կըտեսնի

ԱՐՇԱԿ ՏԷՐ ՄԻՔԵԼԵԱՆԻ

ՀԱՑԱՍՏ. Ս. ԵԿԵԼԵՑՈՒ ՔՐԻՍՏՈՆԵՒԿՈՆԸ

Ձեռնարկ դաւանաբանութեան հոգեոր զպրոցների բարձր դասարանների եի

Ուսումնասէր ընթերցողների համար

600 երեսից ա-ելէ. գինը **2** ր-ի-լէ

Տառը և ամեն օրինակով բաժանորդ։

գրաւոնների համար 1 ր. 50 կ.։

Դիմել՝ Шуша Аршаку Теръ-Микельянъ

[0—1] 20 14

ՊՏՂԱՀԱՏԻ ԷՔՍՏՐԱԿՏ

(Блюквенный экстрактъ)

ՄՈՍԿՈՒՐՑԻ Ռ. ԿԵՕԼԵՐ ԵԻ ԸՆԿ.

ԳՈՐԾԱՐԱՆԻ

կատարելագոյն թոփանոցիկ դեղամիջոց է և համ ունեցող խմիչք է դառնում։ Ծախու կայ

ԱՄԵՆ ՑԵՂ ԲՈԼՈՐ

աւելի նշանաւոր վաճառականներիմօտ։

(Մ.) 13 3—3

!ՉՓՈՐՑԱՐԱՐՔ ԿԵՂԾՈՒՄՆԵՐԻՑ!

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ

ՄՈՍԿՈՒՐՑԻ ԾՈՒԹԻՆ

Օ Ճ Ա Ռ

ԴԵՂՁԳՈՒՐՔ

Գ. Ֆ. ԻՒՐԳԵՆՍԻ

— —

Ոչնչացնում է մազերը, արևից պրուածքը, դեղին բծերը, եղունգները, բշտիկները և ապրում է աւելորդ քրտնելու դէմ։ Առաջարկւում է որպէս սպրուպորդի անուշահոտ բարձր որակութեան օձառ։

Մի կտորի գինը 50 կ., ¹, կտորին 30.։ Վաճառւում է բոլոր ամենալաւ դեպատներում և դեղատնային խանութներում։

Գլխաւոր պահեստը բոլոր Ռուսիայի համար Գ. Ֆ. Իւրգենսի մօտ, Մոսկուայում դեպոն Թիֆլիսում դեղատնային ապրանքների առևտրի ընկերութեան, Ծուբինովի, պ. պ. Պապովի, և Ելմսլովի դեպատներում։

(Մ.) № 6751 24 17

,,ԳԻՇԵՐ ԲԱՐԻ“

(Спокойной ночи)

Բայտուիկ յատկութիւն ունեցող փուշի միջատների դէմ։

ՄՈՍԿՈՒՐՑԻ Ռ. ԿԵՕԼԵՐ ԵԻ ԸՆԿ.

գործարանի

անուանեալ մանաւագիտութիւն։

ԾԱԽԻՒՈՒՄ Է ՄԱՐՏ 8ՏՂ

ամենից աւելի նշանաւոր վաճառականների մօտ։

(Մ.) 15 3 3

ԱՄԵՆԱՑԱՑՏՆԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐԻ

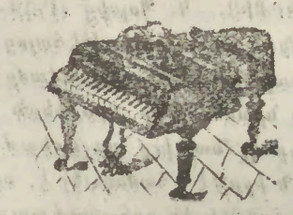

ՌՕՅԵԱԼՆԵՐ

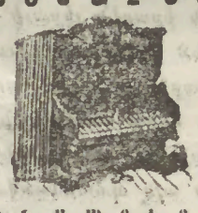

ԹԱՆԳԱՄԱՒՈՐՆԵՐ

Ֆիսհարմոնիումներ, Չոմաներ, կիմատներ, Ֆլէյտներ, կարնետներ, Ձայնափողեր, Տրեր և այլն և այլն.

Բոլոր տեսակ գործիքների համար զինը կարելի է վճարել մաս առ մաս։

ՆՈՐ-ՊՐԵՅՍԿՈՒՐԱՆՏՆԵՐՆ

ՈՒՂԱՐԿՈՒՄ ԵՆ ՁՐԻ

ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԴՈՐԾԻՔՆԵՐԻ ԵՒ ՁԱՅՆԱՀԱՉԵՐԻ ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ

Դ Ե Պ Օ

Ր. Մ. ՄԻՐԻՄԱՆԵԱՆԻ

Музыкальное депо

Ե. Մ. ՄԻՐԻՄԱՆՅԱՆՑ

тифлисъ, дворцовая ул. 36—19

ՖԻՆԱՆՍՆԵՐԻ ՄԻՆԻՍՏՐԻ ԹՈՅԼՏՈՒԹԵԱՄԲ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԿՈՒՐՍԵՐ

(Баку Прачешная, домъ Теръ Ованесова)

Կուրսերի նպատակն է տալ ունկնդիրներին մանաւանդ առևտրական կրթութիւն և պատրաստել հմուտ հաշուապահներ։ Ասարտողներն ստանում են ատեստատներ։ Կուրսերում ուսանւում են՝ 1) առևտրական թուաբանութիւն և թուաբանութիւն հաշիւների վրայ. 2) հաշուապահութիւն՝ արտիւնաբերական-գործարանական, առևտրական և բանկային. 3) առևտրական թղթակցութիւն. 4) առևտրական անուանագիտութիւն. 5) առևտրական մարտակային օրէնքներ. 6) գերպրութիւն և արտադրութիւն (ուղղագրութեան ձեռագրի)։

Պարապմունքները սկսւում են սեպտեմբերի 20-ից։ Ընդունելութիւնը՝ սեպտեմբերի 1-ից ամենայն օր՝ կուրսերում և «Եղբ. Ծաղիկեան և Ընկ.» *Բազուայ քաժանմունքում*... Ստարաքաղաքացի ունկնդիրների յարմարութեան համար կուրսերում ընդունւում են վիշերօթիկներ։ Կուրսերի կանոնադրութիւնը (уставъ) և մանրամասն ծրագիրը — տրւում են եւ ուղարկւում են ծրիարար։ Ստարաքաղաքացիները դիմում են учредителю коммерческихъ курсовъ А. И. Тер Каспарову, Баку. 99 25 22

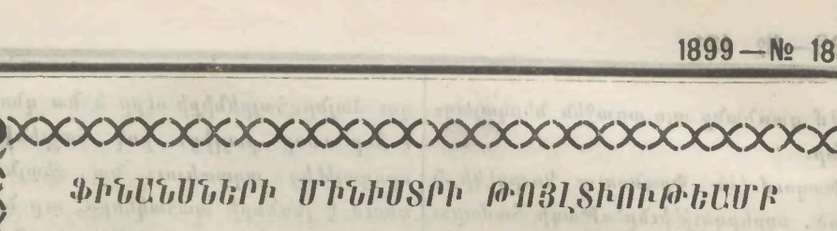

(Մ.) № 157375 52 23

ԳՆԵՑՒԷՔ ՄԻԱՅՆ

ԻՒՐ ՑՐՏԿՈՒԹԻՒՄԲ

յայտնի

ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾՈՒԱԾ

ԳԼԻՑԵՐԻՆԻ ՍԱՊՈՆ

Պահպանում է կաշու փափկութիւնը և ուժեղացնում է նրա սպիտակութիւնը։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԲՐՈԿԱՐ և ԸՆԿ.

(Մ.) № 87560. 9—3

Ի գիտութիւն Թիֆլիսի հասարակութեան

Ձեզ հետաքրքրութիւնը, որ ցոյց է տալիս այստեղի հասարակութիւնը դէպի իմ ցուցահանդէսը, որ բացուած է **ԱՅՑԵԿՆԵՐԻ** *ցիպի երկու*

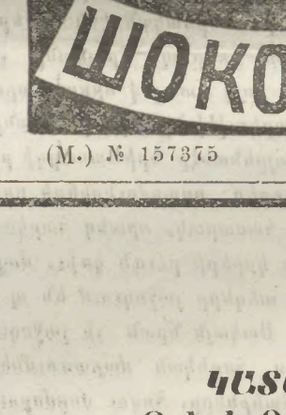

վերջին նորակայացուիչներից, զեղարուեստօրէն զարդուած ամերիկուհի **ՄԻՍՍ ԷՄԷԼԻՆԷ** *ու հոկայ պատուհանի նիկիտից և ի նպատակ առնելով հասարակութեան խնդիրքը՝ գնորը էժանացնել, որպէս զի այդ հետաքրքրիր ցուցահանդէսը մատչելի դարձնուի նաև չունեւոր դասակարգի համար՝*

Ես պատիւ ունիմ յայտնելու ի գիտութիւն հասարակութեան, որ այս օրուանից գները բաւականին պակասեցրած են.

I-ին տեղը՝ 50 կոպէկի փոխարէն՝ միայն 30 կոպէկ.

II-րդ տեղը 30 ,, ,, ,, 20 կոպէկ.

Երեխաները մինչև 14 տարեկան և զինուորները վճարում են կէսը։ Մինչև ժամանակ յայտնում եմ ի գիտութիւն հասարակութեան, որ չնայելով գների պակասցնելուն, ցոյց կըտրուի բոլորը, ինչ որ առաջուայ գների ժամանակ։ Որովհետև մի քանի հանգամանքներից ստիպուած այդ

ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԸ *մնալու է այստեղ կարճ ժամանակ, ուստի խնդրում եմ յարգելի հասարակութեան չուշանալ այցելելու, որ բաց է առաւօտեան 11 ժամից մինչև երեկոյեան 11 ժամը։ Դոլովինսկի պրոսպեկտ, տուն* ԲՐՃՓԼՈՒՒԻ։

10 2

(Մ.) № 35811. 26 17

Дозв цензурою. Тифлисъ, Окт. 19-го дня, 1899 г. Տպարան Ա. Մելիք-Շահնազարեանց Ա. О. Меликъ-Шахназаріанца, Воронц. Набережн. церковный домъ